

2. IZVORI – PRAVO MEĐUNARODNIH UGOVORA

2.1. Bečka konvencija o ugovornom pravu⁴

Države članice ove konvencije, uzimajući u obzir suštinsku ulogu ugovora u istoriji međunarodnih odnosa, *priznavajući* sve veći značaj ugovora kao izvora međunarodnog prava i sredstva za razvijanje miroljubive saradnje među narodima bez obzira na njihovo ustavno i društveno uređenje,

konstatujući da su principi slobodnog pristanka i dobronamernosti i pravilo *pastasunt servanda* opšte priznati,

potvrđujući da sporovi u vezi sa ugovorom treba da budu kao i ostali međunarodni sporovi rešavani mirnim putem i u skladu sa principima pravde i međunarodnog prava,

podsećajući na rešenost naroda Ujedinjenih nacija da stvore uslove neophodne za očuvanje pravde i poštovanje obaveza proizašlih iz ugovora,

svesne principa međunarodnog prava unetih u Povelju Ujedinjenih nacija kao što su principi koji se tiču ravnopravnosti naroda i njihovog prava na samoopredeljenje, suverene jednakosti i nezavisnosti svih država, nemešanja u unutrašnje poslove država, zabrane pretnje i upotrebe sile i opšteg i stvarnog poštovanja prava čoveka i osnovnih sloboda za sve,

ubeđene da će kodifikacija i postepeni razvoj ugovornog prava koji su ostvareni u ovoj konvenciji služiti ciljevima Ujedinjenih nacija izraženim u Povelji, a to su: očuvanje međunarodnog mira i bezbednosti, razvoj prijateljskih odnosa

među narodima i ostvarenjima međunarodne saradnje,

potvrđujući da će pitanja koja nisu rešena odredbama ove konvencije i dalje biti regulisana pravilima međunarodnog običajnog prava,

složile su se o sledećem:

Deo I UVOD

Član 1 *Domašaj ove konvencije*

Ova konvencija primenjuje se na ugovore između država.

Član 2 *Upotrebljeni izrazi*

1. Za svrhu ove konvencije:

- a) izraz „ugovor“ označava međunarodni sporazum zaključen pismeno između država i koji je regulisan međunarodnim pravom, bilo da je sadržan u jednom instrumentu ili u dva ili više instrumenata međusobno povezanih, bez obzira na njegov poseban naziv;
- b) izrazi „ratifikacija“, „prihvatanje“, „odobranje“ i „pristupanje“ označavaju, zavisno od slučaja, međunarodni akt kojim država na međunarodnom planu daje svoj pristanak da bude vezana ugovorom;

⁴ Potpisana 23. marta 1969. godine u Beču, *Sl. list SFRJ (Međunarodni ugovori i drugi sporazumi)*, 30/72, stupila na snagu 27. januara 1980. Konvenciju je do 1. januara 2005. godine ratifikovalo 98 država.

- c) izraz „punomoćje“ označava dokument koji je izdala nadležna vlast jedne države, a kojim se određuju jedno ili više lica da predstavljaju državu prilikom pregovora, usvajanja ili overavanja teksta nekog ugovora, da izraze pristanak države da bude vezana ugovorom ili da izvrše bilo koju drugu radnju u vezi sa ugovorom;
- d) izraz „rezerva“ označava jednostranu izjavu, bez obzira kako je sastavljena ili nazvana, koju daje država prilikom potpisivanja, ratifikovanja, prihvatanja ili odobravanja ugovora ili prilikom pristupanja tom ugovoru kojim želi da isključi ili izmeni pravno dejstvo nekih odredaba ugovora u pogledu njihove primene na tu državu;
- e) izraz „država koja je učestvovala u pregovorima“ označava državu koja je učestvovala u izradi i usvajanju teksta ugovora;
- f) izraz „država ugovornica“ označava državu koja je pristala da bude vezana ugovorom, bilo da je ugovor stupio na snagu ili ne;
- g) izraz „članica“ označava državu koja je pristala da bude vezana ugovorom i za koju je ugovor stupio na snagu;
- h) izraz „treća država“ označava državu koja nije članica ugovora;
- i) izraz „međunarodna organizacija“ označava međunarodnu organizaciju.

2. Odredbe tačke 1 koje se odnose na izraze upotrebljene u ovoj konvenciji ne idu na štetu upotrebe ovih izraza niti smisla koji im se može dati u unutrašnjem pravu jedne države.

Član 3

Međunarodni sporazumi koji ne ulaze u okvir ove konvencije

Činjenica da se ova konvencija ne primenjuje na međunarodne sporazume zaključene između država i drugih subjekata međunarodnog prava ili između ovih

drugih subjekata međunarodnog prava, kao i na međunarodne sporazume koji nisu zaključeni pismenim putem, ne ide na uštrb:

- a) pravne vrednosti ovih sporazuma;
- b) primene na ove sporazume svih pravila izraženih u ovoj konvenciji, pod koja će potpadati u skladu sa međunarodnim pravom nezavisno od ove konvencije;
- c) primene Konvencije na odnose između država koji su regulisani međunarodnim sporazumima čije su isto tako članice ostali subjekti međunarodnog prava.

Član 4

Nepovratno dejstvo ove konvencije

Bez štete za primenu svih pravila izraženih u ovoj konvenciji, pod koja bi ugovori potpadali u skladu sa međunarodnim pravom nezavisno od ove konvencije, ona se primenjuje isključivo na ugovore koje države zaključe posle njenog stupanja na snagu u odnosu na te države.

Član 5

Ugovori kojima se osnivaju međunarodne organizacije i ugovori koje usvoji jedna međunarodna organizacija

Ova konvencija se primenjuje na svaki ugovor koji predstavlja ustavni akt jedne međunarodne organizacije i na svaki ugovor koji usvoji jedna međunarodna organizacija, pod rezervom svakog odgovarajućeg pravila organizacije.

Deo II

ZAKLJUČENJE I STUPANJE NA SNAGU UGOVORA

Odeljak 1

ZAKLJUČIVANJE UGOVORA

Član 6

Sposobnost država da zaključuju ugovore
Svaka država ima sposobnost da zaključuje ugovore.

Član 7

Punomoćja

1. Jedno lice se smatra predstavnikom države u cilju usvajanja ili overavanja teksta nekog ugovora ili izražavanja pristanka države da bude vezana ugovorom:

- a) ako podnese odgovarajuće punomoćje; ili
- b) ako proizilazi iz prakse zainteresovanih država ili drugih okolnosti da su imale nameru da ovo lice smatraju kao predstavnika države u tom cilju i da ne zahtevaju podnošenje punomoćja.

2. Na osnovu svojih funkcija i bez obaveze podnošenja punomoćja smatraju se kao predstavnici svoje države:

- a) šefovi država, šefovi vlada i ministri inostranih poslova, za sve akte koji se odnose na zaključenje ugovora;
- b) šefovi diplomatskih misija, za usvajanje teksta ugovora između države koja akredituje i države kod koje se akredituje;
- c) akreditovani predstavnici država na međunarodnoj konferenciji ili kod međunarodne organizacije ili nekog njenog organa, za usvajanje teksta ugovora na toj konferenciji, u toj organizaciji ili tom organu.

Član 8

Naknadno potvrđivanje akta izvršenog bez ovlašćenja

Akt koji u vezi sa zaključenjem ugovora izvrši lice koje se, na osnovu člana 7, ne može smatrati ovlašćenim da predstavlja državu u tom cilju, bez pravnog je dejstva, osim ako ga ta država docnije ne potvrdi.

Član 9

Usvajanje teksta

1. Usvajanje teksta ugovora vrši se uz pristanak svih država koje su učestvovala u njegovoj izradi, osim u slučajevima predviđenim u tački 2.

2. Usvajanje teksta ugovora na međunarodnoj konferenciji vrši se dvotrećinskom većinom država koje su prisut-

ne i koje glasaju, osim ako ove države, istom većinom, ne odluče da primene neko drugo pravilo.

Član 10

Overavanje teksta

Da je jedan tekst ugovora verodostojan i konačan utvrđuje se:

- a) prema postupku utvrđenom u ovom tekstu ili o kojem su se dogovorile države koje su učestvovala u izradi ugovora ili,
- b) u koliko ne postoji takav postupak, potpisom, potpisom *ad referendum* ili paraфом predstavnika tih država teksta ugovora ili završnog akta konferencije u koji je tekst unet.

Član 11

Način izražavanja pristanka radi vezivanja ugovorom

Pristanak jedne države da bude vezana ugovorom može biti izražen potpisivanjem, razmenom instrumenata koji sačinjavaju ugovor, ratifikacijom, prihvatanjem, odobravanjem ili pristupanjem ili na svaki drugi dogovoren način.

Član 12

Izražavanje pristanka radi vezivanja ugovorom putem potpisivanja

1. Pristanak jedne države da bude vezana ugovorom izražava se potpisom predstavnika te države:

- a) ako ugovor predviđa da će potpis imati to dejstvo;
- b) ako se uostalom utvrdi da su se države koje su učestvovala na pregovorima dogovorile da će potpis imati to dejstvo; ili
- c) ako namera države da dâ to dejstvo potpisu proističe iz punomoćja njenog predstavnika ili je izražena u toku pregovora.

2. Za svrhe tačke 1:

- a) paraфирanje jednog teksta važi kao i potpisivanje ugovora, ako se utvrdi da su se države koje su učestvovala na pregovorima tako dogovorile;
- b) potpisivanje *ad referendum* ugovora od strane predstavnika jedne

države, ako ova država to potvrdi, važi kao konačno potpisivanje ugovora.

Član 13

Izražavanje pristanka radi vezivanja ugovorom putem razmene instrumenata koji sačinjavaju ugovor

Pristanak država da budu vezane ugovorom koji sačinjavaju međusobno razmenjeni instrumenti izražava se ovom razmenom:

- a) ako instrumenti predviđaju da će njihova razmena imati to dejstvo; ili
- b) ako se na drugi način utvrdi da su se te države dogovorile da će razmena instrumenata imati to dejstvo.

Član 14

Izražavanje pristanka radi vezivanja ugovorom putem ratifikacije, prihvatanja ili odobravanja

1. Pristanak države da bude vezana ugovorom izražava se putem ratifikacije:

- a) ako ugovor predviđa da se pristanak izrazi ratifikacijom;
- b) ako je na drugi način utvrđeno da su se države koje su učestvovala u pregovorima dogovorile da je potrebna ratifikacija;
- c) ako je predstavnik te države potpisao ugovor pod rezervom ratifikacije; ili
- d) ako namera te države da potpiše ugovor pod rezervom ratifikacije proizilazi iz punomoćja njenog predstavnika ili je izražena u toku pregovora.

2. Pristanak države da bude vezana ugovorom izražava se putem prihvatanja ili odobravanja u uslovima sličnim onima koji se primenjuju na ratifikaciju.

Član 15

Izražavanje pristanka radi vezivanja ugovorom putem pristupanja

Pristanak jedne države da bude vezana ugovorom izražava se putem pristupanja:

- a) ako ugovor predviđa da ovaj pristanak može ta država da izrazi putem pristupanja;

- b) ako je na drugi način utvrđeno da su se države koje su učestvovala u pregovorima dogovorile da ta država može da izrazi pristanak putem pristupanja; ili

- c) ako su se sve članice docnije dogovorile da ta država može da izrazi ovaj pristanak putem pristupanja.

Član 16

Razmena ili deponovanje instrumenata o ratifikaciji, prihvatanju, odobravanju ili pristupanju

Osim ako ugovorom nije drugačije određeno, instrumenti o ratifikaciji, prihvatanju, odobravanju ili pristupanju utvrđuju pristanak države da bude vezana ugovorom u trenutku:

- a) njihove razmene između država ugovornica;
- b) njihovog deponovanja kod depozitara; ili
- c) njihovog saopštavanja državama ugovornicama ili depozitaru, ako je tako dogovoreno.

Član 17

Pristanak države da bude vezana jednim delom ugovora i izbor između različitih odredaba

1. Bez štete po članove 19 do 23, pristanak jedne države da bude vezana jednim delom ugovora ima dejstvo samo ako to dozvoljava ugovor ili ako ostale države ugovornice na to pristanu.

2. Pristanak jedne države da bude vezana ugovorom koji omogućuje izbor između različitih odredaba ima dejstvo samo ako su odredbe na koje se odnosi jasno određene.

Član 18

Obaveza da se ugovor ne liši svog predmeta i svog cilja pre njegovog stupanja na snagu

Država treba da se uzdrži od akata koji bi lišili ugovor njegovog predmeta i njegovog cilja:

- a) ako je potpisala ugovor ili razmenila instrumente koji sačinjavaju ugovor pod rezervom ratifikacije, prihvata-

- nja ili odobravanja sve dok ne ispolji nameru da ne postane članica ugovora; ili
- b) ako je izrazila svoj pristanak da bude vezana ugovorom u periodu koji prethodi stupanju na snagu ugovora i pod uslovom da se to stupanje na snagu bez razloga ne odloži.

Odeljak 2 REZERVE

Član 19 *Formulisanje rezervi*

U trenutku potpisivanja, ratifikovanja, prihvatanja, odobravanja ugovora ili pristupanja ugovoru, jedna država može staviti rezervu, osim ako:

- a) ta rezerva nije zabranjena ugovorom;
- b) ugovor raspolaze samo određenim rezervama, među kojima se ne nalazi rezerva u pitanju; ali ako je
- c) rezerva, u slučajevima koji nisu pomenuti u stavovima a) i b), nespojiva sa predmetom i ciljem ugovora.

Član 20 *Prihvatanje rezervi i primedbe na rezerve*

1. Rezerva koja je izričito dozvoljena ugovorom ne mora da bude docnije prihvaćena od strane ostalih država ugovornica, osim ako to ugovor ne predviđa.

2. Ako usled ograničenog broja država koje su učestvovala na pregovorima, kao i predmeta i cilja ugovora proizilazi da je primena ugovora u celini između članica bitan uslov pristanka svake od njih da bude vezana ugovorom, rezervu treba da prihvate sve članice.

3. Ako ugovor predstavlja ustavni akt međunarodne organizacije, i ako o tome nije drukčije odlučeno, rezerva zahteva prihvatanje od strane nadležnog organa te organizacije.

4. U drugim slučajevima osim onih koji su pomenuti u prethodnim tačkama i ukoliko ugovor ne određuje drugačije:

- a) prihvatanje rezerve od strane neke druge države ima za posledicu da država koja je stavila rezervu postane članica ugovora u odnosu na tu drugu državu, ako je ugovor na snazi ili ako stupa na snagu za te države;
- b) primedba koju učini druga država ugovornica na rezervu ne sprečava ugovor da stupi na snagu između države koja je stavila primedbu i države koja je učinila rezervu, osim ako država koja je stavila primedbu nije jasno izrazila suprotnu nameru;
- c) akt koji izražava pristanak države da bude vezana ugovorom i koji sadrži rezervu ima dejstvo čim je makar i neka druga država ugovornica prihvatila rezervu.

5. U svrhe tač. 2 i 4, osim ako ugovor drukčije ne odredi, smatra se da je neka država prihvatila rezervu ako ne stavi primedbu na rezervu bilo do isteka 12 meseci od datuma prijema saopštenja o tome, bilo na dan kada je dala pristanak da bude vezana ugovorom ako ja ovaj datum docniji.

Član 21 *Pravno dejstvo rezervi i primedbi na rezerve*

1. Rezerva stavljena u odnosu na neku drugu članicu prema članovima 19, 20 i 23:

- a) menja za državu, koja je stavila rezervu u njenim odnosima sa tom drugom članicom, odredbe ugovora na koje se odnosi rezerva u onoj meri u kojoj se to predviđa rezervom; i
- b) menja te odredbe u istoj meri za tu drugu članicu u njenim odnosima sa državom koja je stavila rezervu.

2. Rezerva ne menja odredbe ugovora za ostale članice ugovora u njihovim odnosima *inter se*.

3. Kada se država koja je stavila primedbu na rezervu nije suprotstavila stupanju na snagu ugovora između nje i

države koja je stavila rezervu, odredbe na koje se odnosi rezerva ne primenjuju se između dveju država u onoj meri u kojoj je to predviđeno rezervom.

Član 22

Povlačenje rezervi i primedbe na rezerve

1. Osim ako ugovorom nije drugačije određeno, rezerva može u svakom trenutku biti povučena s tim što za njeno povlačenje nije potreban pristanak države koja je prihvatila rezervu.

2. Osim ako ugovorom nije drugačije određeno, primedba na rezervu može biti povučena u svakom trenutku.

3. Osim ako ugovorom nije drugačije određeno ili ako nije drugačije dogovoreno:

- a) povlačenje rezerve ima dejstvo u odnosu na neku drugu državu ugovornicu tek kada ta država o tome dobije saopštenje;
- b) povlačenje primedbe na rezervu ima dejstvo tek kada država koja je stavila rezervu dobije obaveštenje o ovom povlačenju.

Član 23

Postupak u vezi sa rezervama

1. Rezerva, izričito prihvatanje rezerve i primedba na rezervu treba da budu formulisani pismeno i saopšteni državama ugovornicama i ostalim državama koje imaju pravo da postanu članice ugovora.

2. Ako je stavljena prilikom potpisivanja ugovora pod rezervom ratifikacije, prihvatanja ili odobravanja, rezervu treba izričito da potvrdi država koja ju je stavila u trenutku kada izražava svoj pristanak da bude vezana ugovorom. U takvom slučaju smatraće se da je rezerva stavljena onog dana kada je potpisana.

3. Izričito prihvatanje rezerve ili primedbe stavljene na rezervu, ako su učinjene pre potvrđivanja ove rezerve, nije potrebno da same budu potvrđene.

4. Povlačenje rezerve ili primedbe na rezervu treba da bude formulisano pismenim putem.

Odeljak 3

*STUPANJE UGOVORA NA SNAGU
I PRIVREMENA PRIMENA*

Član 24

Stupanje na snagu

1. Ugovor stupa na snagu na način i na dan koji su utvrđeni njegovim odredbama ili sporazumno između država koje su učestvovalе u pregovorima.

2. Ukoliko ne postoje takve odredbe ili takav sporazum, ugovor stupa na snagu čim sve države koje su učestvovalе u pregovorima budu dale pristanak da budu vezane ugovorom.

3. Ako se pristanak države da bude vezana ugovorom dâ posle stupanja na snagu ovog ugovora, ovaj ugovor, osim ako drukčije nije određeno, stupa na snagu za tu državu tog datuma.

4. Čim se usvoji tekst primenjuju se odredbe ugovora koje regulišu overavanje teksta, davanje pristanka država da budu vezane ugovorom, način ili datum stupanja na snagu, rezerve, funkcije depozitara, kao i ostala pitanja koja se nužno postavljaju pre stupanja na snagu ugovora.

Član 25

Privremena primena

1. Ugovor ili deo ugovora primenjuje se privremeno dok ugovor ne stupi na snagu:

- a) ako je samim ugovorom tako određeno; ili
- b) ako su se države koje su učestvovalе u pregovorima o tome dogovorile na drugi način.

2. Osim ako ugovorom nije drukčije odlučeno ili ako se države koje su učestvovalе u pregovorima nisu drukčije dogovorile, privremena primena ugovora ili dela ugovora prema jednoj državi prestaje ako ova država obavesti ostale države među kojima se ugovor privremeno primenjuje o svojoj nameri da ne postane članica ugovora.

Deo III
POŠTOVANJE, PRIMENA I
TUMAČENJE UGOVORA

Odeljak 1
POŠTOVANJE UGOVORA

Član 26

Pacta sunt servanda

Svaki ugovor na snazi vezuje članice i one treba da ga dobronamerno izvršavaju.

Član 27

Unutrašnje pravo i poštovanje ugovora

Jedna članica ne može se pozvati na odredbe svog unutrašnjeg prava da bi opravdala neizvršavanje ugovora. Ovo pravilo ne ide na uštrb člana 46.

Odeljak 2
PRIMENA UGOVORA

Član 28

Nepovratna snaga ugovora

Osim ako drukčija namera ne proizilazi iz ugovora ili nije na drugi način utvrđena, odredbe ugovora ne vezuju jednu članicu u pogledu akta ili činjenice koji su prethodili datumu stupanja na snagu ovog ugovora u odnosu na tu članicu ili situaciju koja je prestala da postoji tog datuma.

Član 29

Teritorijalna primena ugovora

Osim ako drukčija namera ne proizilazi iz ugovora ili na drugi način nije utvrđena, ugovor vezuje svaku članicu u pogledu cele njene teritorije.

Član 30

Primena uzastopnih ugovora o istom predmetu

1. Pod rezervom odredaba člana 103 Povelje Ujedinjenih nacija, prava i obaveze država članica uzastopnih ugovora o istom predmetu utvrđuju se prema sledećim tačkama.

2. Ako neki ugovor tačno određuje da podleže ranijem ili docnijem ugovoru ili da ne treba da se smatra nesaglasnim sa tim drugim ugovorom, odredbe ovog poslednjeg ugovora imaju prednost.

3. Ako su članice ranijeg ugovora isto tako i članice docnijeg ugovora a raniji ugovor nije prestao ili nije njegova primena obustavljena prema članu 59, raniji ugovor se primenjuje samo ako su njegove odredbe saglasne sa odredbama docnijeg ugovora.

4. Ako članice ranijeg ugovora nisu sve članice docnijeg ugovora:

- a) u odnosu između država članica oba ugovora, primenjuje se pravilo navedeno u tački 3;
- b) u odnosima između države članice oba ugovora i države članice samo u jednom od ovih ugovora, ugovor u kome su članice obe države reguliše njihova uzajamna prava i obaveze.

5. Tačka 4 primenjuje se bez uštrba po član 41 na svako pitanje gašenja ili obustave primene ugovora prema članu 60 ili svako pitanje odgovornosti koje može da nastane za državu zaključenjem ili primenom ugovora čije su odredbe nesaglasne sa obavezama koje je ona preuzela prema nekoj drugoj državi na osnovu nekog drugog ugovora.

Odeljak 3
TUMAČENJE UGOVORA

Član 31

Opšte pravilo o tumačenju

1. Ugovor se mora dobronamerno tumačiti prema uobičajenom smislu koji se mora dati izrazima u ugovoru u njihovom kontekstu i u svetlosti njegovog predmeta i njegovog cilja.

2. U cilju tumačenja ugovora, kontekst obuhvata, osim teksta, uvoda i uključених priloga:

- a) svaki sporazum u vezi sa ugovorom koji postoji između članica prilikom zaključivanja ugovora;
- b) svaki instrument koji sačinje jedna ili više članica prilikom zaključenja ugovora a koji prihvate ostale članice kao instrument koji se odnosi na ugovor.

3. Kao i o kontekstu, vodiće se računa:

- a) o svakom docnijem sporazumu između članica u pogledu tumačenja ugovora ili primene njegovih odredaba;
- b) o svakoj docnijoj praksi u vezi sa primenom ugovora kojim je postignut sporazum između članica u pogledu tumačenja ugovora;
- c) o svakom relevantnom pravilu međunarodnog prava koje se primenjuje u odnosima između članica.

4. Izraz se uzima u posebnom smislu ako se utvrdi da je takva bila namera strana ugovornica.

Član 32

Dopunska sredstva tumačenja

Može se pozivati na dopunska sredstva tumačenja, posebno na pripreme radove kao i na okolnosti u kojima je ugovor bio zaključen, u cilju da se potvrdi smisao koji proizilazi iz primene člana 31 ili da se odredi smisao kada je tumačenje dato prema članu 31:

- a) dvosmisleno ili nejasno; ili
- b) dovodi do rezultata koji je očigledno apsurdan ili nerazuman.

Član 33

Tumačenje ugovora overenih na dva ili više jezika

1. Ako je jedan ugovor overen na dva ili više jezika, njegov tekst je verodostojan na tim jezicima, osim ako ugovorom nije određeno ili se članice ne dogovore da u slučaju neslaganja važi jedan određeni tekst.

2. Prevod ugovora na nekom drugom jeziku osim jezika na kojima je tekst overen, smatra se verodostojnim tekstem samo ako to ugovor predviđa ili ako su se članice o tome dogovorile.

3. Izrazi u ugovoru smatra se da imaju smisao u raznim verodostojnim tekstovima.

4. Osim u slučaju kada određeni tekst ima prednost na osnovu tačke 1, ako upoređivanje verodostojnih tekstova pokazuje razliku koju primenom članova 31 i

32 nije moguće odstraniti, usvaja se smisao koji, vodeći računa o predmetu i cilju ugovora, najbolje usklađuje ove tekstove.

Odeljak 4

UGOVORI I TREĆE DRŽAVE

Član 34

Opšte pravilo u pogledu trećih država

Ugovor ne stvara ni obaveze ni prava za treću državu bez njenog pristanka.

Član 35

Ugovori koji predviđaju obaveze za treće države

Za treću državu nastaje obaveza na osnovu odredbe ugovora ako se članice sporazumeju da stvore obavezu na osnovu te odredbe i ako treća država tu obavezu izričito prihvati pismenim putem.

Član 36

Ugovori koji predviđaju prava za treće države

1. Pravo za treću državu nastaje na osnovu odredbe ugovora, ako članice ovog ugovora nameravaju da na osnovu ove odredbe daju pravo bilo trećoj državi ili grupi država kojoj ona pripada, bilo ovim državama i ako treća država na to pristane. Smatra se da je dat pristanak sve dok ne postoje suprotna obaveštenja, osim ako ugovorom nije drukčije određeno.

2. Država koja ostvaruje pravo na osnovu tačke 1 dužna je da se za ostvarivanje ovog prava pridržava uslova predviđenih ugovorom ili ustanovljenih prema njegovim odredbama.

Član 37

Poništenje ili izmena obaveza ili prava trećih država

1. U slučaju kada je obaveza za treću državu nastala na osnovu člana 35, ova obaveza se može poništiti ili izmeniti samo uz pristanak članica ugovora i treće države, ukoliko nije utvrđeno da su se one o tome drukčije dogovorile.

2. U slučaju kada je pravo za treću državu nastalo na osnovu člana 36, ovo pravo mogu poništiti ili izmeniti članice samo ako se ustanovi da je bilo utvrđeno

da se ne može poništiti ili izmeniti bez pristanka treće države.

Član 38

Pravila ugovora koja postaju obavezna za treće države putem stvaranja međunarodnog običaja

Nijedna odredba članova 34 do 37 ne protivi se da neko pravilo pomenuto u ugovoru postane obavezno za treću državu kao običajno pravilo međunarodnog prava, koje je kao takvo priznato.

Deo IV

IZMENE UGOVORA

Član 39

Opšte pravilo u vezi sa izmenom ugovora

Ugovor može biti izmenjen i dopunjen sporazumno između članica. Ukoliko ugovorom nije drukčije određeno, pravila navedena u delu II primenjuju se na takav sporazum.

Član 40

Izmenе višestranih ugovora

1. Osim ako ugovorom nije drukčije određeno, izmene višestranih ugovora regulišu sledeće tačke.

2. Svaki predlog izmene višestranog ugovora u odnosima između svih članica treba da se dostavi svakoj državi ugovornici i svaka od njih ima pravo da učestvuje:

- a) u odluci o odgovoru koji treba dati u vezi sa ovim predlogom;
- b) u pregovorima i zaključivanju svakog sporazuma koji ima za cilj da izmeni ugovor.

3. Svaka država koja ima pravo da postane članica ugovora ima isto tako pravo da postane članica ugovora koji je izmenjen.

4. Sporazum o izmeni ne vezuje države koje su već članice ugovora a koje ne postaju članice tog sporazuma; stav b) tačka 4 člana 30 ne primenjuje se na te države.

5. Svaka država, koja postane članica ugovora posle stupanja na snagu spora-

zuma o izmenama, osim ako ne izrazi drukčiju nameru, smatra se kao:

- a) članica izmenjenog ugovora; i
- b) članica neizmenjenog ugovora u odnosu na svaku članicu ugovora koja nije vezana sporazumom o izmenama.

Član 41

Sporazumi koji imaju za cilj da izmene višestranе ugovore u odnosima samo između nekib članica

1. Dve ili više članica višestranog ugovora mogu zaključiti sporazum koji ima za cilj da izmeni ugovor samo u pogledu njihovih uzajamnih odnosa:

- a) ako je mogućnost takve izmene predviđena ugovorom; ili
- b) ako ova izmena nije zabranjena ugovorom pod uslovom:
 - i) da ne ide na uštrb uživanja prava koja ostali članovi izvode iz ugovora i izvršavanja obaveza; i
 - ii) da se ne odnosi na odredbu od koje se ne može odstupiti a da ne dođe do nesaglasnosti sa efektivnim ostvarenjem predmeta i cilja ugovora u celini.

2. Ukoliko se, u slučaju predviđenom u stavu a) tačka 1 ugovorom drukčije ne određuje, članice o kojima je reč treba da obaveste ostale članice o svojoj nameri da zaključe sporazum, kao i o izmenama koje se ovim sporazumom unose u ugovor.

Deo V

NIŠTAVOST, GAŠENJE I
OBUSTAVLJANJE PRIMENE
UGOVORA

Odeljak 1

OPŠTE ODREDBE

Član 42

Važnost i ostajanje ugovora na snazi

1. Važnost ugovora ili pristanka države da bude vezana ugovorom može se osporiti samo na osnovu ove konvencije.

2. Gašenje ugovora, njegovo otkazivanje ili povlačenje jednog dela može se dogoditi samo primenom odredaba ugovora ili ove konvencije. Isto pravilo važi za obustavljanje primene ugovora.

Član 43

Obaveze koje nameće međunarodno pravo nezavisno od ugovora

Ništavost, gašenje ili otkazivanje ugovora, povlačenje jedne članice ili obustavljanje primene ugovora, kada su rezultat primene ove konvencije ili odredaba ugovora, nemaju nikakvog uticaja na dužnost države da ispunjava svaku obavezu pomenutu u ugovoru kojoj podležu u skladu sa međunarodnim pravom nezavisno od ovog ugovora.

Član 44

Deljivost odredaba ugovora

1. Pravo jedne članice, predviđeno u ugovoru ili koje proizilazi iz člana 56, da otkáže ugovor, da se iz njega povuče ili da obustavi njegovu primenu, može se vršiti samo u pogledu celog ugovora, osim ako ovim ugovorom nije drukčije određeno ili se članice nisu drukčije dogovorile.

2. Na razlog ništavosti ili gašenja ugovora, povlačenja jedne članice ili obustavljanja primene ugovora kojeg priznaje ova konvencija, može se pozvati samo u pogledu celog ugovora, osim pod uslovima koje predviđaju sledeće tačke ili član 60.

3. Ako se razlog u pitanju odnosi samo na neke određene klauzule, on se može navesti samo što se tiče ovih klauzula:

- a) ako se ove klauzule mogu odvojiti od ostalog ugovora u pogledu njihovog izvršenja;
- b) ako iz ugovora proizilazi ili je uostalom ustanovljeno da prihvatanje ovih klauzula nije predstavljalo za drugu članicu ili za ostale članice ugovora glavnu osnovu njihovog pristanka da budu vezana ugovorom u celini; i
- c) ako nije nepravedno da se nastavi sa izvršavanjem onoga što je još ostalo od ugovora.

4. U slučajevima o kojima je reč u članovima 49 i 50, država koja ima pravo da se pozove na prevaru ili korupciju može to učiniti u pogledu celog ugovora ili u slučaju navedenom u tački 3 u pogledu nekih određenih klauzula.

5. U slučajevima predviđenim u članovima 51, 52 i 53 odredbe ugovora se ne mogu deliti.

Član 45

Gubitak prava pozivanja na uzrok ništavosti ugovora ili na razloge za okončanje ugovora, za povlačenje ili obustavljanje njegove primene.

Država se ne može pozvati na uzrok ništavosti ugovora ili na razlog za njegovo okončanje, za povlačenje iz njega ili za obustavljanje njegove primene prema članovima 46 do 50 ili članovima 60 i 62 ako ta država, pošto se upoznala sa činjenicama:

- a) izričito je pristala da, već prema slučaju, smatra da je ugovor važeći, da ostaje na snazi i da se dalje primenjuje; ili
- b) treba zbog svoga stava da se smatra kao da je pristala, već prema slučaju, na važnost ugovora ili na njegovo ostajanje na snazi ili na njegovu primenu.

Odeljak 2

NIŠTAVOST UGOVORA

Član 46

Propisi unutrašnjeg prava o nadležnosti za zaključenje ugovora

1. Jedna država se ne može pozvati na činjenicu što je njen pristanak da bude vezana ugovorom izražen na taj način što se narušava odredba njenog unutrašnjeg prava u vezi sa nadležnošću za zaključenje ugovora, kao na slučaj manljivosti, osim ako ova povreda nije bila očigledna i ne odnosi se na neko pravilo unutrašnjeg prava od suštinskog značaja.

2. Povreda je očigledna ako je objektivno jasna za svaku državu koja u tom

pogledu postupa prema uobičajenoj praksi ili dobronamerno.

Član 47

Posebno ograničenje ovlašćenja da se izrazi pristanak države

Ako je ovlašćenje jednog predstavnika da izrazi pristanak države da bude vezana određenim ugovorom bilo predmet posebnog ograničenja, činjenica da ovaj predstavnik nije vodio računa o tom ograničenju ne može se navoditi kao slučaj manljivosti, osim ako ograničenje nije saopšteno, pre izražavanja ovog pristanka, ostalim državama koje su učestvovala u pregovorima.

Član 48

Zabluda

1. Država se može pozvati na zabludu u ugovoru koja čini ništavim njen pristanak da bude vezana ugovorom, ako se zabluda odnosi na činjenicu ili situaciju za koju je ta država pretpostavljala da postoji u trenutku kada je ugovor zaključen i koja je sačinjavala bitnu osnovu pristanka te države da bude vezana ugovorom.

2. Tačka 1 se ne primenjuje ako je ta država doprinela ovoj zabludi svojim postupkom ili ako su okolnosti bile takve da je trebalo da bude obavještena o mogućnosti zablude.

3. Zabluda koja se odnosi samo na redakciju teksta ugovora ne ide na uštrb njegove važnosti; u ovom slučaju, primenjuje se član 79.

Član 49

Prevara

Ako je država navedena da zaključi ugovor obmanljivim postupkom neke druge države koja je učestvovala u pregovorima, ona se može pozvati na prevaru koja čini ništavim pristanak da bude vezana ugovorom.

Član 50

Korupcija predstavnika države

Ako je izražavanje pristanka neke države da bude vezana ugovorom dobijeno putem korupcije njenog predstavnika neposrednim ili posrednim delovanjem neke druge države koja je učestvovala u pregovorima, država se može poz-

vati na ovu korupciju koja čini ništavim njen pristanak da bude vezana ugovorom.

Član 51

Prinuda izvršena nad predstavnikom države

Izražavanje pristanka neke države da bude vezana ugovorom koje je dobijeno prinudom izvršenom nad njenim predstavnikom putem postupaka ili pretnji upućenih lično njemu lišeno je svakog pravnog dejstva.

Član 52

Prinuda nad državom izvršena putem pretnje ili upotrebe sile

Ništavan je svaki ugovor čije je zaključenje postignuto pretnjom ili upotrebom sile kršenjem principa međunarodnog prava koji su uneti u Povelju Ujedinjenih nacija.

Član 53

Ugovori koji su u sukobu sa imperativnom normom opšteg međunarodnog prava (jus cogens)

Ništavan je svaki ugovor koji je u trenutku svoga zaključenja u sukobu sa imperativnom normom opšteg međunarodnog prava. Za svrhe ove konvencije imperativna norma opšteg međunarodnog prava je norma koju je prihvatila i priznala celokupna međunarodna zajednica država kao normu od koje nikakvo odstupanje nije dopušteno i koja se ne može izmeniti novom normom opšteg međunarodnog prava istog karaktera.

Odeljak 3

*GAŠENJE UGOVORA I
OBUSTAVLJANJE NJIHOVE
PRIMENE*

Član 54

Gašenje ugovora ili povlačenje iz njega na osnovu odredaba ugovora ili putem pristanka članica

Gašenje ugovora ili povlačenje jedne članice može nastati:

- a) prema odredbama ugovora; ili
- b) u svakom trenutku, uz pristanak svih članica, posle savetovanja sa ostalim državama ugovornicama.

Član 55

Broj članica višestranog ugovora koji je pao ispod broja potrebnog za njegovo stupanje na snagu

Osim ako ugovorom nije drugačije određeno, višestrani ugovor ne prestaje iz jedinog razloga što je broj članica pao ispod broja potrebnog za njegovo stupanje na snagu.

Član 56

Otkazivanje ili povlačenje u slučaju ugovora koji ne sadrži odredbe u vezi sa gašenjem, otkazivanjem ili povlačenjem

1. Ugovor koji ne sadrži odredbe o njegovom gašenju i ne predviđa da se može otkazati ili iz njega povući ne može biti predmet otkazivanja ili povlačenja, osim:

- a) ako nije utvrđeno da je bila namera članica da prihvate mogućnost otkazivanja ili povlačenja; ili
- b) ako pravo otkazivanja ili povlačenja ne može da se izvede iz prirode ugovora.

2. Jedna članica treba da obavesti najmanje dvanaest meseci unapred o svojoj nameri da otkáže ugovor ili da se iz njega povuče prema odredbama tačke 1.

Član 57

Obustavljanje primene ugovora na osnovu njegovih odredaba ili putem pristanka članica

Primena ugovora u odnosu na sve članice ili jednu određenu članicu može se obustaviti:

- a) prema odredbama ugovora; ili
- b) u svakom trenutku, putem pristanka svih članica, posle savetovanja sa ostalim državama ugovornicama.

Član 58

Obustavljanje primene višestranog ugovora sporazumno samo između nekib članica

1. Dve ili više članica višestranog ugovora mogu zaključiti sporazum koji ima za predmet da obustavi, privremeno i samo između njih, primenu odredaba ugovora:

- a) ako je mogućnost takvog obustavljanja predviđena ugovorom; ili

b) ako ovo obustavljanje nije zabranjeno ugovorom, pod uslovom da ovo obustavljanje:

- i) ne ide na uštrb ni uživanja prava ostalih članica koja ona imaju na osnovu ugovora, ni na izvršenja njihovih obaveza; i
- ii) nije nesaglasno sa predmetom i ciljem ugovora.

2. Osim ako u slučaju predviđenom u stavu a) tačka 1 ugovorom nije o tome drukčije određeno, članice o kojima je reč treba da obaveste ostale članice o svojoj nameri da zaključe ugovor i o odredbama ugovora čiju primenu imaju nameru da obustave.

Član 59

Prečutno gašenje ugovora ili obustavljanje njegove primene iz razloga zaključenja docnijeg ugovora

1. Smatra se da ugovor prestaje da važi ako sve članice ovog ugovora zaključe docnije ugovor o istom predmetu i:

- a) ako proističe iz docnijeg ugovora ili ako je uostalom ustanovljeno da prema nameri članica predmet treba da bude regulisan ovim ugovorom; ili
- b) ako su odredbe docnijeg ugovora nesaglasne sa odredbama ranijeg ugovora do te mere da je nemoguće primenjivati istovremeno oba ugovora.

2. Raniji ugovor se smatra da je samo obustavljen ako proizilazi iz docnijeg ugovora ili ako je na drugi način utvrđeno da je to bila namera članica.

Član 60

Gašenje ugovora ili obustavljanje njegove primene kao posledica njegovog kršenja

1. Suštinsko kršenje dvostranog ugovora od strane jedne članice ovlašćuje drugu članicu da se pozove na kršenje kao razlog za prestanak ugovora ili obustavljanje njegove primene u celini ili delimično.

2. Suštinsko kršenje višestranog ugovora od strane jedne članice ovlašćuje:

a) ostale članice, uz jednoglasan dogovor, da obustave primenu ugovora u celini ili delimično ili da ga okončaju:

i) bilo u odnosima između samih njih i države kršitelja;

ii) bilo između svih članica;

b) članicu koju je posebno pogodilo kršenje da se na njega pozove kao na razlog obustavljanja primene ugovora u celini ili delimično u odnosima između nje i države kršitelja;

c) svaku članicu, osim države kršitelja, da se pozove na kršenje kao razlog za obustavljanje primene ugovora u celini ili delimično, u odnosu na nju samu, ako je ovaj ugovor takve prirode da suštinsko kršenje njegovih odredaba od strane jedne članice korenito menja položaj svake članice u pogledu docnijeg izvršenja njenih obaveza u skladu sa ugovorom.

3. Za svrhe ovog člana suštinsko kršenje ugovora predstavlja:

a) odbacivanje ugovora koje nije odobreno ovom konvencijom; ili

b) kršenje odredbe bitne za ostvarenje predmeta ili cilja ugovora.

4. Prethodne tačke ne narušavaju nijednu odredbu ugovora koja se primenjuje u slučaju kršenja.

5. Tačke 1 do 3 ne primenjuju se na odredbe o zaštiti ljudske ličnosti koje sadrže ugovori humanitarnog karaktera, naročito na odredbe kojima se isključuje svaki oblik odmazde prema licima koja su zaštićena ovim ugovorima.

Član 61

Nastanak situacije koja čini izvršenje nemogućim

1. Jedna članica se može pozvati na nemogućnost izvršenja ugovora kao razlog za njegov prestanak ili povlačenje iz njega, ako ova nemogućnost proizilazi iz konačnog nestanka ili uništenja predmeta neophodnog za izvršenje ovog ugovora. Ako je nemogućnost privremena, ona se

može navesti samo kao razlog za obustavljanje primene ugovora.

2. Članica se ne može pozvati na nemogućnost izvršenja kao razlog za prestanak ugovora, za povlačenje iz njega ili za obustavljanje njegove primene, ako ova nemogućnost proizilazi iz kršenja od strane članice koja se na ovo kršenje poziva, bilo obaveze ugovora, bilo svake druge međunarodne obaveze u odnosu na svaku drugu članicu ugovora.

Član 62

Suštinska promena okolnosti

1. Suštinska promena okolnosti koja je nastala u odnosu na one koje su postojale u trenutku zaključenja ugovora i koju članice nisu predvidele ne može se navesti kao razlog prestanka ugovora ili povlačenja iz njega, osim ako:

a) postojanje ovih okolnosti ne predstavlja suštinsku osnovu pristanka članica da budu vezane ugovorom; i ako

b) ova promena nema za cilj da korenito promeni značaj obaveza koje ostaju da se izvrše na osnovu ugovora.

2. Suštinska promena okolnosti ne može se navesti kao razlog prestanka ugovora ili povlačenja iz njega:

a) ako se radi o ugovoru kojim se određuje granica; ili

b) ako suštinska promena proizilazi iz kršenja od strane članice koja se na njega poziva, bilo obaveze ugovora bilo svake druge međunarodne obaveze u odnosu na svaku drugu članicu ugovora.

3. Ako se članica može, prema prethodnim tačkama, pozvati na suštinsku promenu okolnosti kao na razlog prestanka ugovora ili povlačenja iz njega, ona se na njega može isto tako pozvati samo radi obustave primene ugovora.

Član 63

Prekid diplomatskih ili konzularnih odnosa

Prekid diplomatskih ili konzularnih odnosa između članica ugovora bez dej-

stva je na pravne odnose ustanovljene ugovorom između ovih članica, osim ako je postojanje diplomatskih ili konzularnih odnosa neophodno za primenu ugovora.

Član 64

Nastanak nove imperativne norme opšteg međunarodnog prava (jus cogens)

Ako nastane nova imperativna norma opšteg međunarodnog prava, svaki postojeći ugovor koji je u sukobu sa ovom normom postaje ništav i prestaje da važi.

Odeljak 4 POSTUPAK

Član 65

Postupak oko ništavosti ugovora, njegovog gašenja, povlačenja jedne članice ili obustavljanja primene ugovora

1. Članica koja se na osnovu odredaba ove konvencije, pozove bilo na slučaj manljivosti da bude vezana ugovorom, bilo na razlog za osporavanje važnosti ugovora, njegov prestanak, povlačenje iz njega, obustavljanje njegove primene, treba da saopšti ostalim članicama svoj zahtev. Saopštenjem treba navesti meru koja se predviđa u pogledu ugovora i razloge za ovu meru.

2. Ako po isteku roka koji, osim u slučaju posebne hitnosti, ne bi mogao da bude kraći od perioda od tri meseca računajući od prijema saopštenja, nijedna članica nema primedaba, članica koja je obavestila može, u formi koju predviđa član 67, preduzeti nameravanu meru.

3. Međutim, ako je primedbu stavila neka druga članica, članice treba da traže rešenje na način naznačen u članu 33 Povelje Ujedinjenih nacija.

4. Nijedna odredba prethodnih tačaka ne narušava prava ili obaveze članica koji proizilaze iz svake odredbe na snazi među njima u pogledu rešavanja sporova.

5. Bez uštrba po član 45, činjenica da država nije uputila saopštenje propisano u tački 1 ne sprečava je da učini ovo saopštenje kao odgovor nekoj drugoj čla-

nici koja traži izvršenje ugovora ili se poziva na njeno kršenje.

Član 66

Postupak oko sudskog rešavanja, arbitraže i izmirenja

Ukoliko u roku od dvanaest meseci od dana stavljanja primedbe nije bilo moguće postići rešenje prema tački 3 člana 65, primenjuje se sledeći postupak:

- a) svaka strana u sporu oko primene ili tumačenja članova 53 ili 64 može putem molbe podneti spor na rešavanje Međunarodnom sudu pravde, osim ako članice ne odluče sporazumno da iznesu spor pred arbitražu;
- b) svaka strana u sporu oko primene ili tumačenja bilo kojeg drugog člana V dela konvencije može primeniti postupak pomenut u prilogu Konvencije, upućujući u tom smislu zahtev generalnom sekretaru Ujedinjenih nacija.

Član 67

Instrumenti koji imaju za predmet da proglašavaju ništavost ugovora, da ga okončaju, da ostvare povlačenje ili da obustave primenu ugovora

1. Saopštenje predviđeno u tački 1 člana 65 može biti dato pismenim putem.

2. Svaki akt kojim se proglašava ništavost ugovora, njegovog okončanja ili izvršenja povlačenja ili obustavljanje primene ugovora na osnovu njegovih odredaba ili tačke 2 ili 3 člana 65 treba da se navede u instrumentu koji se dostavlja ostalim članicama. Ako instrument ne potpiše šef države, šef vlade ili ministar inostranih poslova, predstavnik države koji daje saopštenje može biti pozvan da pokaže svoje punomoćje.

Član 68

Poništenje saopštenja i instrumenata predviđenih u članovima 65 i 67

Saopštenje ili instrument koji su predviđeni u čl. 65 i 67 mogu biti poništeni u svako doba pre nego što stupe na snagu.

Odeljak 5
*POSLEDICE NIŠTAVOSTI,
GAŠENJA ILI OBUSTAVLJANJA
PRIMENE UGOVORA*

Član 69

Posledice ništavosti ugovora

1. Ugovor čija je ništavost utvrđena na osnovu ove konvencije nevažeći je. Odredbe nevažećeg ugovora nemaju pravnu snagu.

2. Ako su ipak akta bila izvršena na osnovu takvog ugovora:

- a) svaka članica može zahtevati od svake druge članice da uspostavi ukoliko je moguće u njihovim međusobnim odnosima situaciju koja bi postojala da ova akta nisu bila izvršena;
- b) akta izvršena dobronamerno pre pozivanja na ništavost nisu postala nezakonita samim tim što je ugovor ništav.

3. U slučajevima koji potpadaju pod članove 49, 50, 51 ili 52 tačka 2 ne primenjuje se na članicu kojoj se pripisuju prevara, korupcija ili prinuda.

4. U slučajevima kada je pristanak neke države da bude vezana višestranim ugovorom manjkav, prethodna pravila se primenjuju na odnose između ove države i članice ugovora.

Član 70

Posledice gašenja ugovora

1. Osim ako to nije određeno ugovorom ili ako članice ne odluče drukčije, činjenica da je ugovor prestao na osnovu svojih odredaba ili prema ovoj konvenciji:

- a) oslobađa članice obaveze daljeg izvršavanja ugovora;
- b) ne krši nikakvo pravo, nikakvu obavezu niti ikakvu pravnu situaciju članica, koji su nastali izvršenjem ugovora pre njegovog prestanka.

2. Ako neka država otkáže višestrani ugovor ili se povuče iz njega, tačka 1 primenjuje se u odnosima između ove

države i svake od ostalih članica ugovora počev od dana kada ovo otkazivanje ili ovo povlačenje stupi na snagu.

Član 71

Posledice ništavosti ugovora u sukobu sa nekom imperativnom normom opšteg međunarodnog prava

1. U slučaju ugovora koji je ništav na osnovu člana 53, članice su dužne:

- a) da otklone, ukoliko je moguće, posledice svakog akta izvršenog na osnovu odredbe koja je u sukobu sa imperativnom normom opšteg međunarodnog prava; i
- b) da svoje međusobne odnose usklade sa imperativnom normom opšteg međunarodnog prava.

2. U slučaju ugovora koji postaje ništav i prestaje u skladu sa članom 64, prestanak ugovora:

- a) oslobađa članice obaveze daljeg izvršavanja ugovora;
- b) ne narušava nikakvo pravo, nikakvu obavezu, niti ikakvu pravnu situaciju članica, koji su nastali izvršenjem ugovora pre njegovog prestanka; međutim, ta prava, obaveze ili situacije mogu se održati samo ukoliko njihovo održavanje samo po sebi nije u sukobu sa novom imperativnom normom opšteg međunarodnog prava.

Član 72

Posledice obustavljanja primene ugovora

1. Osim ako ugovorom nije drukčije određeno ili ako se članice drukčije ne dogovore, obustavljanje primene ugovora na osnovu njegovih odredaba ili u skladu sa ovom konvencijom:

- a) oslobađa članice, među kojima je primena ugovora obustavljena, obaveze izvršenja ugovora u njihovim međusobnim odnosima za period ukidanja;
- b) ne dira na drugi način u pravne odnose između članica ustanovljene ugovorom.

2. Za vreme perioda obustavljanja, članice treba da se uzdrže od svakog akta koji bi bio smetnja ponovljenoj primeni ugovora.

Deo VI RAZNE ODREDBE

Član 73

*Slučajevi nasleđivanja država,
odgovornosti države ili otpočinjanja
neprijateljstava*

Odredbe ove konvencije ne prejudiciraju nikakvo pitanje koje bi se moglo postaviti u vezi sa ugovorom zbog nasleđivanja država ili međunarodne odgovornosti države ili otpočinjanja neprijateljstava između država.

Član 74

*Diplomatski ili konzularni odnosi i
zaključivanje ugovora*

Prekid diplomatskih ili konzularnih odnosa ili nepostojanje takvih odnosa između dve ili više država ne predstavlja smetnju za zaključenje ugovora između ovih država. Zaključenje ugovora samo po sebi nema dejstvo u pogledu diplomatskih ili konzularnih odnosa.

Član 75

Slučaj države napadača

Odredbe ove konvencije nemaju nikakvo dejstvo na obaveze koje mogu da nastanu povodom nekog ugovora za državu napadača kao posledica mera koje se preduzimaju na osnovu Povelje Ujedinjenih nacija u pogledu agresije koju je počinila ta država.

DEO VII DEPOZITARI, SAOPŠTENJA, ISPRAVKE I REGISTROVANJE

Član 76

Depozitari ugovora

1. Određivanje depozitara ugovora mogu da vrše države koje su učestvovalе u pregovorima, ili samom ugovoru, ili na neki drugi način. Depozitar može biti jedna ili više država, međunarodna organi-

zacija ili glavni administrativni funkcioner takve organizacije.

2. Dužnosti depozitara ugovora su međunarodnog karaktera i depozitar je dužan da nepristrasno radi u obavljanju svojih dužnosti. Naročito, činjenica da ugovor nije stupio na snagu između nekih članica ili da je došlo do neslaganja između jedne države i depozitara o pitanju obavljanja dužnosti ovog poslednjeg ne treba da utiče na ovu obavezu.

Član 77

Dužnosti depozitara

1. Osim ako ugovorom nije određeno ili ako države ugovornice o tome drukčije ne odluče, dužnosti depozitara su sledeće:

- a) obezbediti čuvanje originalnog teksta ugovora i punomoćja koji mu budu predati;
- b) izdavati overene kopije originalnog teksta i svih ostalih tekstova ugovora na ostalim jezicima koji se na osnovu ugovora mogu zahtevati i dostaviti ih članicama ugovora i državama koje mogu to postati;
- c) primati sve potpise ugovora, primati i čuvati sve instrumente, saopštenja i dostave u vezi sa ugovorom;
- d) ispitati da li su potpis, instrument, saopštenja ili dostava u vezi sa ugovorom u propisanom obliku i u datom slučaju na to skrenuti pažnju državi u pitanju;
- e) obavestiti članice ugovora i države koje mogu to postati o aktima, saopštenjima i dostavama u vezi sa ugovorom;
- f) obavestiti države koje mogu postati članice ugovora o datumu kada je primljen ili deponovan broj potpisa ili ratifikacionih instrumenata, instrumenata o prihvatanju, odobrenju i pristupanju, koji je potreban za stupanje na snagu ugovora;
- g) obezbediti registrovanje ugovora kod Sekretarijata Organizacije ujedinjenih nacija;

h) vršiti dužnosti pomenute u ostalim odredbama ove konvencije.

2. Ako dođe do neslaganja između jedne države i depozitara u pogledu vršenja njegovih dužnosti, depozitar treba da skrene pažnju na pitanje državama potpisnicama i državama ugovornicama ili, u datom slučaju, nadležnom organu međunarodne organizacije o kojoj je reč.

Član 78

Saopštenja i dostave

Osim u slučajevima kada ugovor ili ova konvencija drukčije određuju, saopštenje ili dostava koje treba da učini država na osnovu ove konvencije:

- a) upućuju se, ako nema depozitara, neposredno državama kojima je namenjeno ili, ako postoji depozitar, ovom poslednjem;
- b) smatra se da je učinila država o kojoj je reč samo kad ih primi država kojoj su dostavljeni ili, u datom slučaju, kad ih primi depozitar;
- c) ako su dostavljeni depozitaru, smatra se da je primila država kojoj je namenjena samo od momenta kada ta država primi od depozitara obaveštenje predviđeno u stavu e) tačke 1 člana 77.

Član 79

Ispravke grešaka u tekstovima ili u overenim kopijama ugovora

1. Ako, posle overavanja teksta ugovora, države potpisnice i države ugovornice sporazumno ustanove da ovaj tekst sadrži grešku, pristupa se ispravci greške na jedan od sledećih načina, osim ako pomenute države ne odluče o nekom drugom načinu ispravke:

- a) ispravkom teksta u odgovarajućem smislu i parafiranjem ispravke od strane propisno ovlašćenih predstavnika;
- b) izradom instrumenta ili razmenom instrumenata u kojima je navedena ispravka o kojoj je dogovoreno da se unese u tekst;

c) izradom ispravljenog teksta celog ugovora prema postupku koji je korišćen u originalnom tekstu.

2. Ako se radi o ugovoru za koji postoji depozitar, ovaj obaveštava države potpisnice i države ugovornice o grešci i o predlogu za njegovu ispravku i određuje odgovarajući rok u kojem može da se učini primedba na predloženu ispravku. Ako po isteku roka:

- a) nije učinjena nikakva primedba, depozitar vrši i parafira ispravku u tekstu, sastavlja zapisnik o ispravljanju teksta i kopiju zapisnika dostavlja članicama ugovora i državama koje mogu postati članice;
- b) učinjena je primedba, depozitar dostavlja primedbu državama potpisnicama i državama ugovornicama.

3. Pravila navedena u tač. 1 i 2 primenjuju se isto tako ako je tekst overen na dva ili više jezika i ako se pojavi greška neslaganja koja uz saglasnost država potpisnica i država ugovornica treba da se ispravi.

4. Ispravljen tekst zamenjuje *ab initio* pogrešan tekst, osim ako države ugovornice ne odluče drukčije.

5. Ispravka teksta ugovora koji je registrovan dostavlja se Sekretarijatu Organizacije ujedinjenih nacija.

6. Ako se utvrdi greška u overenom prepisu ugovora, depozitar sastavlja zapisnik o ispravljanju i njegovu kopiju dostavlja državama potpisnicama i državama ugovornicama.

Član 80

Registrowanje i objavljivanje ugovora

1. Posle njihovog stupanja na snagu, ugovori se dostavljaju Sekretarijatu Organizacije ujedinjenih nacija u cilju registrovanja ili klasiranja i unošenja u registar, već prema slučaju kao i njihovog objavljivanja.

2. Imenovanje depozitara predstavlja i njegovo ovlašćivanje da vrši akta navedena u prethodnoj tački.

Deo VIII
ZAVRŠNE ODREDBE

Član 81
Potpisivanje

Ova konvencija biće otvorena za potpis svim državama članicama Organizacije ujedinjenih nacija ili članicama specijalizovanih ustanova ili Međunarodne agencije za atomsku energiju, kao i svakoj državi članici Statuta Međunarodnog suda pravde i svakoj državi koju Generalna skupština Ujedinjenih nacija pozove da postane članica u Konvenciji, na sledeći način: do 30. novembra 1969. u Saveznom ministarstvu inostranih poslova Republike Austrije, a zatim, do 30. aprila 1970. u sedištu Organizacije ujedinjenih nacija u Njujorku.

Član 82
Ratifikovanje

Ova konvencija podleže ratifikaciji. Ratifikacioni instrumenti se deponuju kod generalnog sekretara Ujedinjenih nacija.

Član 83
Pristupanje

Ova konvencija ostaje otvorena za pristupanje svakoj državi koja pripada jednoj od kategorija u članu 81. Instru-

menti o pristupanju se deponuju kod generalnog sekretara Ujedinjenih nacija.

Član 84
Stupanje na snagu

1. Ova konvencija stupa na snagu tridesetog dana od dana deponovanja trideset petog instrumenta o ratifikaciji ili pristupanju.

2. Za svaku državu koja ratifikuje Konvenciju ili joj pristupi posle deponovanja trideset petog instrumenta o ratifikaciji ili pristupanju Konvencija stupa na snagu tridesetog dana pošto ova država deponuje svoj instrument o ratifikaciji ili pristupanju.

Član 85
Verodostojni tekstovi

Original ove konvencije čiji su engleski, kineski, španski, francuski i ruski tekst takođe verodostojni, deponuje se kod generalnog sekretara Ujedinjenih nacija.

U potvrdu čega su niže potpisani punomoćnici, propisno ovlašćeni od svojih vlada potpisali ovu konvenciju.

Sačinjeno u Beču, dvadeset trećeg maja hiljadu devet stotina šezdeset devete godine.

PRILOG

1. Generalni sekretar Ujedinjenih nacija sastavlja i vodi listu posrednika koju sačinjavaju ugledni pravnici. U tom cilju, svaka država, članica Organizacije ujedinjenih nacija ili članica ove konvencije, pozvana je da odredi dva posrednika i imena tako označena lica sačinjavaju listu. Imenovanje posrednika, uključujući one koji su određeni da popune slučajno upražnjeno mesto, vrši se za period od pet godina koji se može obnoviti. Po isteku perioda za koji budu određeni, posrednici će i dalje obavljati svoje dužnosti za koje će biti izabrani prema narednoj tački.

2. Ako se zahtev podnese generalnom sekretaru prema članu 66, generalni

sekretar iznosi spor pred komisiju za izmirenje koja se sastavlja na sledeći način:

Država ili države koje čine jednu od strana u sporu imenuju:

- a) posrednika koji ima državljanstvo te ili jedne od tih država, a izabran je ili ne na listi pomenutoj u tački 1; i
- b) posrednika koji nema državljanstvo te ili jedne od tih država, a izabran je na listi.

Država ili države koje su druga strana u sporu imenuju dva posrednika na isti način. Četiri posrednika koje su izabrale strane treba da budu imenovani u roku od šezdeset dana računajući od dana kada generalni sekretar primi zahtev.

Šezdeset dana posle poslednjeg imenovanja četiri posrednika imenuju petog sa liste, koji će biti predsednik.

Ako se imenovanje predsednika ili nekog od ostalih posrednika ne izvrši u gore utvrđenom roku za ovo imenovanje, ono vrši generalni sekretar šezdeset dana posle isteka ovog roka. Generalni sekretar može odrediti za predsednika bilo koje od lica navedenih na listi, bilo jednog člana Komisije za međunarodno pravo. Bilo koji rok u kojem imenovanje treba da bude učinjeno može biti produžen sporazumno između strana u sporu.

Svako upražnjeno mesto treba da bude popunjeno na način određen za prvo imenovanje.

3. Komisija za izmirenje sama utvrđuje svoj postupak. Komisija, uz pristanak strana u sporu, može pozvati svaku članicu ugovora da joj iznese svoje gledište usmeno ili pismeno. Odluke i preporuke Komisije donose se većinom glasova njenih pet članova.

4. Komisija može skrenuti pažnju stranama u sporu na svaku meru podrobniju da olakša sporazumno rešenje.

5. Komisija sasluša strane ugovornice, razmatra zahteve i primedbe, daje predloge stranama ugovornicama kako bi im pomogla da postignu sporazumno rešenje spora.

6. Komisija podnosi izveštaj dvanaest meseci posle svog obrazovanja. Njen izveštaj deponuje se kod generalnog sekretara i dostavlja stranama u sporu. Izveštaj Komisije, uključujući sve zaključke koji se nalaze u njemu u vezi sa članicama ili pravnim pitanjima, ne vezuje strane i samo predstavlja preporuke koje se podnose stranama na razmatranje u cilju olakšanja sporazumnog rešavanja spora.

7. Generalni sekretar pruža Komisiji pomoć i olakšice koje su joj potrebne. Troškove Komisije snosi Organizacija ujedinjenih nacija.